

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT**

**PROGRAMET E KURRIKULËS PËR SHKOLLËN E MESME TË GJUHËVE
TË HUAJA (GJIMNAZ GJUHËSOR)**

FUSHA: GJUHË E HUAJ

LËNDA: GJUHË SPANJOLLE

KODI: 3.6.11.Zgj.(f)

**PROGRAMI I LËNDËS
GJUHË SPANJOLLE
PËR KLASËN E 12-TË**

Koordinatorë: Erifili Hashorva

Redaktore letrare: Vjola Grillo

Përgjegjëse sektori: Marita Hamza

TIRANË, NËNTOR 2010

Programi i gjuhës spanjolle për klasën e 12-të mbështetet në orientimet e Kuadrit të Përbashkët European të Referencave për Gjuhët dhe mundëson zhvillimin e pavarur të nxënësve, formimin intelektual e social-kulturor të tyre.

Ky program është dokument zyrtar dhe përdoret për nxënësit e nivelit mbi fillestar gjuhësor, duke synuar që të arrihet niveli A2.

Programi i gjuhës spanjolle paraqet njohuri gjuhësore, aftësitë e shprehitë komunikuese, si dhe vlerat kulturore përmes të cilave nxënësi i përforcon dhe thëllon njohuritë gjatë procesit mësimor. Ai shërben për formimin e përgjithshëm të nxënës/it,-es nga ana gjuhësore dhe kulturore.

Programi i gjuhës spanjolle për klasën e 12-të është konceptuar dhe përpiluar në mënyrë të tillë që, me anë të dijeve të përftuara gjatë procesit mësimor, nxënës/i,-ja të arrijë nivelin **A2** duke zhvilluar personalitetin e tij/saj dhe duke rritur besimin si përdorues i gjuhës.

1. SYNIMI I LËNDËS

Programi i gjuhës spanjolle për klasën e 12-të, për nivelin fillestar synon:

- Të forcojë bazat gjuhësore dhe, në përfundim të programit, nxënës/it,-et të arrijnë nivelin A2;
- të zhvillojë të katër aftësitë gjuhësore (të dëgjuarit, të lexuarit, të folurit e të shkruarit);
- të thellojë njohuritë e nxënësit mbi kulturën e vendeve spanjishtfolëse;
- të aftësojë nxënësit të reagojnë ndaj ndryshimit të kulturave të të dyja gjuhëve;
- të trajtojë dhe të mësojë njohuritë gjuhësore e kulturore në kontekste të caktuara kuptimore, të cilat jepen në fushat tematike të parashtruara në programin e gjuhës spanjolle për këtë klasë.
- të zhvillojë bashkëbisedimin gjuhësor e ndërkulturor të nxënësve.

2. OBJEKTIVA TË PËRGJITHSHËM

Objektivat e përgjithshëm përcaktohen e detajohen sipas aftësive gjuhësore. Ata vëzhgohen dhe maten nga mësuesit dhe vetë nxënësit. Përcaktimi i objektivave u jep mundësi nxënësve që të jenë të pavarur gjatë procesit mësimor.

Programi i gjuhës spanjolle për klasën e 12-të për nivelin fillestar ka si objektiv të përgjithshëm të pasqyrojë dhe të ndërthurë njohuritë e gjuhës spanjolle me lëndët e tjera, duke zhvilluar te nxënës/i,-ja:

- Shkathësinë me shkrim dhe me gojë;
- saktësinë me shkrim dhe me gojë;
- aftësinë për të lidhur situatat gjuhësore të krijuara në klasë me ato të jetës reale;
- aftësinë për të bërë dallimet ndërmjet kulturave të ndryshme.

Realizimi i objektivave është detyrim për përdoruesit e programit dhe për të gjithë nxënësit. Kjo do të thotë se nxënësve u mundësohet nxënia e njohurive të përshkruara në objektiv.

3. OBJEKTIVA SIPAS STANDARDEVE

a) Objektiva sipas standardit në komunikim

Përshkrimi. Objektivat e programit të gjuhës spanjolle të klasës së 12-të për nivelin fillestar forcojnë bazat e gjuhës dhe thellojnë njohuritë kulturore, pasi nxënësit tashmë i kanë hedhur bazat e gjuhës spanjolle.

Nëpërmjet situatave të ndryshme, u jep mundësi nxënësve të përftojnë njohuri gjuhësore të nevojshme për të përballuar situata të ndryshme të komunikimit në një mjedis gjuhësor e kulturor spanjishtfolës.

Kjo pasuron dijet e përgjithshme të nxënësve dhe i përgatit ata emocionalisht për një përballje reale me gjuhën dhe kulturën.

Standardi	Objektiva
Komunikimi	Në përfundim të klasës së 12-të, nxënës/i,-ja aftësohet: <ul style="list-style-type: none">• Të kuptojë informacionin kryesor;• të tregojë ndodhi të kaluara (në kohën e shkuar);• të shprehë pëlqimet dhe mospëlqimet;• të krahasojë;• të bëjë dallimin;• të klasifikojë;• të shprehë ndërvarjen e veprimeve, fakteve etj.;• të transmetojë fjalët e një personi tjetër;• të justifikojë mospranimin e një kërkese ose të një favorit;• të japë këshilla;• të përshkruajë situata të ndryshme;• të përmbledhë tekste me gjuhë standarde.
Veprimtaritë e komunikimit	Në përfundim të klasës së 12-të, nxënës/i,-ja aftësohet: <ul style="list-style-type: none">• Të bëjë propozime;• të flasë për të ardhmen;• të japë leje;• të urojë duke bërë komplimente;• të shprehë keqardhje dhe dëshira;• të japë instruksione;• të shprehë ndjenja (frikë, turp);• të shprehë pëlqime dhe mospëlqime;• të tregojë përvoja në situata të ndryshme të jetës, si: takime pune, festa zyrtare, panaire, shkollë, mbrëmje, aeroport etj.

b) Objektiva sipas standardit në kulturë

Përshkrimi. Objektivat e standardeve në këtë fushë parashikojnë një shkallë më të lartë të ndërgjegjësimit kulturor, duke vënë theksin në administrimin e aftësive ligjërimore në ndërveprimin gjuhësor dhe kulturor.

Standardi	Objektiva
Kultura	Në përfundim të klasës së 12-të, nxënës/i,-ja aftësohet: <ul style="list-style-type: none">• Të njohë traditat, zakonet, veshjet, festat e Spanjës;• të njohë rregullat e mirësjelljes të popullit spanjoll;• të njohë personazhe të artit dhe të kulturës spanjolle;• të ketë njohuri për vendet ku flitet gjuha spanjolle;• të flasë për tregun, për çmimet, për profesionin etj.;• të njohë gastronominë spanjolle.

c) Objektivat sipas standardit në formimin gjuhësor

Përshkrimi. Kjo linjë aftëson nxënës/in,-sen të prodhojë elemente gjuhësore, që i përkasin nivelit A2. Strukturat gjuhësore në këtë nivel realizohen nëpërmjet situatave të ndryshme ligjërimore, ku nxënës/i, -ja nxitet të praktikojë fjali dhe shprehje të ndryshme të gjuhës spanjolle, si dhe të kuptojë lidhjen dhe përdorimin e saktë të tyre në ligjërimin me gojë dhe me shkrim.

Standardi	Objektiva
Elemente gramatikore	Në përfundim të klasës së 12-të, nxënës/i,-ja: <ul style="list-style-type: none">• Të zgjedhojë foljet e rregullta dhe të parregullta;• të njohë ligjëratën e drejtë;• të zgjedhojë folje në kohën e tashme, të shkuar dhe të ardhme;• të njohë pozicionimin e përemrave në mënyrën urdhërore;• të njohë ndajfoljet dhe lokucionet ndajfoljore të frekuencës;• të njohë fjalitë e nënrenditura lidhore;• të njohë shenjat e pikësimit;• të njohë fjalitë kohore me folje në dëftore dhe në lidhore;• të njohë shkurtime më të përgjithshme.

4. OBJEKTIVA SIPAS AFTËSIVE GJUHËSORE

Aftësia	Objektiva
<p>Të dëgjuarit</p>	<p>Në përfundim të klasës së 12-të, nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Të kuptojë mesazhet që kanë lidhje me sferat e njohura (informacion personal, shkollë, kohë e lirë, nevoja urgjente), të shprehura qartë dhe jo shpejt; • të identifikojë pjesëmarrësit e një bashkëbisedimi; • të gjejë temën e një bashkëbisedimi të zakonshëm, jo të shpejtë, megjithëse mund të humbasë disa detaje; • të kuptojë tregimet me ndihmën e pamjeve, aktiviteteve dhe të kontekstit; • të kapë esencën e lajmërimeve, mesazheve, bisedave, njoftimeve radiofonike; • të kuptojë, në përgjithësi, përmbajtjen e informacionit në materiale të regjistruara (CD, kasete audio ose video), tema e të cilave është e interesit personal dhe me gjuhë të qartë dhe standarde; • të dallojë çmimet, numrat dhe orën.
<p>Të lexuarit</p>	<p>Në përfundim të klasës së 12-të, nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Të nxjerrë informacion të përgjithshëm dhe specifik mbi tekste të ndryshme; • të gjejë informacione, duke kërkuar në internet në adresa konkrete (spanjisht); • të dallojë fjalë dhe shprehje të njohura në gazeta dhe në revista; • të kuptojë qartë udhëzimet e një pyetëso, formulari, duke dhënë një informacion bazë për veten dhe shokun; • të ndjekë orientimet e thjeshta të shkruara, p.sh., për të shkuar në një vend ose për të kryer ushtrime fizike; • të kuptojë mesazhe të ndryshme përmes <i>e-mail</i>-it dhe letrës.
<p>Të folurit</p>	<p>Në përfundim të klasës së 12-të, nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Të tregojë eksperiencat e kaluara dhe projektet e së ardhmes përmes shprehjeve kohore, madje në vijueshmëri; • të ofrojë objekte dhe shërbime të ndryshme të

	<p>përditshme (blerje, posta, transporte, adresa etj.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • të japë përshtypjet e tij/saj rreth një përvoje personale; • të bëjë prezantime dhe përshkrime të personave, të vendeve, të aktiviteteve dhe të interesave; • të shprehë me mirësjellje miratimin dhe mosmiratimin e udhëzimeve të dhëna në mënyrë të thjeshtë dhe të qartë; • të marrë pjesë në diskutime mbi tema të njohura; • të zhvillojë biseda të qarta mbi tema të njohura, si p.sh.: shkolla, familja, shokët, koha e lirë, hobi, interesat, e ardhmja etj.; • të japë sqarime në situata të parashikuara; • të shprehet duke dhënë e duke kërkuar mendimin personal në diskutime me shokët mbi tema të interesit të përbashkët.
<p>Të shkruarit</p>	<p>Në përfundim të klasës së 12-të, nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Të shënojë mesazhe të vogla me fjali të thjeshta ose të lidhura me lidhëzat më të shpeshta (dhe, ose, por, sepse) dhe të bëjë shënime; • të përshkruajë një ngjarje të vërtetë apo imagjinare me fjalor të përshtatshëm për shkrime të ndryshme; • të përshkruajë saktë përmbajtjen e një libri ose filmi, duke dhënë mendimin e tij/saj vetjak; • të shkruajë elemente të njohura për të zgjidhur situata të tjera komunikimi, si ofrim, pranim, ftesë, refuzim ose për të kërkuar shërbime të ndryshme; • të shkruajë raporte rreth një situatë të caktuar, duke parashtruar mendimet e tij/saj pro dhe kundër; • të përshkruajë një ngjarje në të kaluarën; • të kërkojë me shkrim informacion të thjeshtë e të nevojshëm për shërbime vetjake të ndryshme, duke paraqitur kërkesën e tij/saj për këtë shërbim; • të përshkruajë thjesht e saktë përmbajtjen e një tregimi, duke dhënë mendimin e tij/saj vetjak.

5. KËRKESA TË GJUHËS SPANJOLLE NDAJ LËNDËVE TË TJERA

Programi i gjuhës spanjolle për klasën e 12-të për nivelin fillestar mbështetet në integrimin ndërlëndor, përmes njohurive gjuhësore të trajtuara në kontekste kuptimore parashtruar në fusha tematike që ndërthuren edhe me lëndët e tjera.

Njohuritë e përgjithshme, si dhe ato të lëndëve të tjera që ndërthuren me ato të gjuhës spanjolle, u paraprijnë njohurive gjuhësore të gjuhës spanjolle të përshkruara dhe parashtruara në këtë program.

Ndërthurja ndërlëndore shprehet si më poshtë:

Njohuritë që merren në gjuhën spanjolle dhe në *matematikë*, ndërthuren kur përdoren shifrat, numrat dhe veprimet matematikore në interpretimin e disa të dhënave në përqindje, në diferencë etj.

Njohuritë që merren në gjuhën spanjolle dhe në shkencat natyrore, p.sh.: në *biologji, kimi, fizikë* reflektohen në trajtimin e temave rreth funksionit të trupit të njeriut, të reaksioneve kimike, si dhe të zbatimit të ligjeve të fizikës.

Në lëndën e TIK-ut, nxënës/i,-ja aftësohet të përdorë internetin, e-mail-in, programe të ndryshme që e ndihmon atë të eksplorojë të rejtat mbi botën që ai/ajo studion, si dhe të vendosë komunikim me bashkëmoshatarët e tij/saj.

Njohuritë që ai/ajo merr nëpërmjet artit dhe kulturës spanjolle gjejnë shprehjen e tyre në aktivitetin dhe në kontributin e personaliteteve në fushën e sportit, të muzikës, të modës dhe të pikturës.

Me *shkencat sociale* janë të lidhura tema, si: marrëdhëniet familjare, marrëdhëniet në shkollë, marrëdhëniet në komunitet, të cilat vihen në zbatim përmes projekteve ndërkurrikulare mbi ndihmën ndaj të varfërve, të moshuarve dhe personave me aftësi të kufizuara.

Bashkërendimi ndërlëndor në programin e klasës së 12-të mundëson realizimin e synimeve dhe të objektivave të përgjithshëm të programit për:

Edukimi intelektual. Përmes ndërthurjes së njohurive të ndryshme, nxënësit arrijnë të krahasojnë, të kundërshtojnë, të dallojnë dhe të hamendësojnë, duke rritur cilësinë e nxënies.

Edukimi mjedisor. Ndotja, mbrojtja e ambientit janë tema që shoqërohen me fjalor e struktura gjuhësore të ndryshme, të cilat trajtohen jo si një qëllim më vete, por në një kontekst kuptimplotë dhe edukativ.

Edukimi kulturor dhe etik. Përmes lëndëve historie dhe gjeografi, nxënësit fitojnë njohuri mbi vendet spanjishtfolëse. Këto njohuri bazë ndërthuren me dijet mbi kulturën e këtyre vendeve, zakonet e doket e tyre, mënyrën e jetesës etj., si dhe me dijet mbi shprehitë etike të këtyre popujve. Nxënësit mësohen të ndërveprojnë në situata të ndryshme me sjellje etike të përshtatshme, që trajtohen përmes funksioneve gjuhësore të thjeshta, si: të kërkojnë falje, të kërkojnë sqarime, të pyesin etj.

Edukimi për të drejtat e njeriut. Njohja e kulturave të vendeve spanjishtfolëse trajtohet ngushtë me temat e barazisë sociale e gjinore.

Atdhedashuria. Njohja me historinë, me personalitetet dhe me kulturën e vendeve spanjishtfolëse i jep mundësi nxënësit/es të bëjë dallimin dhe të nxjerrë anët e përbashkëta, duke e ndërgjegjësuar atë për identitetin kombëtar dhe kulturor.

6. KËRKESAT PËR ZBATIMIN E PROGRAMIT

Programi i klasës së 12-të për nivelin fillestar është dokument zyrtar dhe, si i tillë, ai është i detyrueshëm për t'u zbatuar nga të gjithë përdoruesit e tij (mësues, nxënës, drejtues të arsimit në shkollat e arsimit të mesëm, inspektorë të gjuhës spanjolle).

Meqenëse programi i gjuhës spanjolle për klasën e 12-të lidhet në mënyrë organike me programet e lëndëve të tjera, përdoruesve u duhet të njohin jo vetëm standardet e fushave të tjera të të nxënësve, por edhe programet lëndore të së njëjtës klasë.

Programi i gjuhës spanjolle zbatohet nëpërmjet hartimit individual të planeve vjetore, semestrare dhe ditore ku mësues/i,-ja ka liri veprimi në përputhje me nevojat e nxënës/it,-es dhe në përputhje me kërkesat e Kuadrit të përbashkët European të referencave për Gjuhët.

A. Objektivat

Objektivat e parashtruar në programin e gjuhës spanjolle për klasën e 12-të janë të detyrueshme për t'u realizuar nga mësuesit dhe duhen përvetësuar nga nxënës/i,-ja. Kjo do të thotë se të gjithë nxënësve duhet t'u jepet mundësia që të nxënë atë që përshkruhet tek objektivat. Objektivat janë të detyruar të zbatohen sipas shkallës së vështirësisë. Realizimi i objektivave në tema, kapituj e njësi mësimore dhe renditja e tyre është zgjedhje e lirë e zbatuesit të programit.

Meqenëse niveli i nxënësve brenda klasës është i detyrueshëm, atëherë mësues/i,-ja ka nevojë të bëjë punë të diferencuar me nxënësit e tij/saj. Kjo kërkon që, përveç përcaktimit të objektivave të përgjithshëm të arritjeve, mësues/i,-ja të përcaktojë objektivat për nxënësit e nivelit të ulët, të nivelit mesatar dhe të nivelit të lartë.

B. Orët mësimore

Gjuha spanjolle për klasën e 12-të për nivelin fillestar zhvillohet me 3 orë mësimore në javë. Përdoruesit e programit duhet të respektojnë sasinë e orëve vjetore të lëndës së gjuhës spanjolle. Por, kjo nuk do të thotë se mësimdhënia/mësimnxënia do të zhvillohet në këtë renditje gjatë gjithë vitit shkollor. Ata janë të lirë të ndryshojnë me 10% (shtesë ose pakësim) orët e rekomanduara për secilën linjë. Kjo do të thotë se, kur mësues/i, -ja ndeshet me vështirësi të caktuara në përmbushjen e objektivave të kapitullit, ai/ajo ngadalëson hapin. Por ai/ajo mund të ecë më shpejt në realizimin e objektivave, kur vë re se nxënës/it,-et provojnë me shkrim apo me gojë një përvetësim të kënaqshëm në gjuhën spanjolle.

Afërsisht **70%** e orëve mësimore të përgjithshme në programin e gjuhës spanjolle për klasën e 12-të për nivelin fillestar përdoret për shtjellimin e njohurive të reja lëndore, dhe **30%** e tyre përdoren për përpunimin e njohurive (gjatë vitit shkollor dhe në fund të tij).

Shpërndarja e orëve mësimore

Gjuha spanjolle për klasën e 12-të për nivelin fillestar zhvillohet me 3 orë mësimore në javë:

34 javë x 3 orë = 102 orë vjetore.

Mësuesi është i lirë të bëjë kombinimin e tyre brenda një kapitulli ose një njësie mësimore, pavarësisht renditjes të shpërndarjes së orëve për sa vijon:

Shpërndarja e orëve të planifikuara është si vijon:

Komunikimi dhe formimi kulturor zë 71 orë, të cilat ndahen, sipas objektivave që u përgjigjen, në 50 orë mësimore për kulturën dhe komunikimin (70% e tyre, që përbëjnë 35 orë, do të jenë për trajtimin e lëndës së re, kurse 30% e tyre, që përbëjnë 15 orë, do të shërbejnë për përpunimin e njohurive. Me përpunim do të kuptojmë, p.sh., përforsimin e informacionit të marrë në temat përkatëse ose ushtrime për mendimin kritik rreth këtij informacioni). Aktet dhe funksionet e komunikimit do të zënë 21 orë (70% e tyre, që përbëjnë 15 orë mësimore, do të shërbejnë për njohuritë e reja, kurse 30% e tyre, d.m.th. 6 orë mësimore, do të përdoren për përpunimin e njohurive. Këtu mësuesi bën përpunim njohurish për integrimin tërësor të lëndës. Ai jep detyra komplekse, ku pasqyrohen njohuritë e përfuara sipas aftësive dhe objektivave në një kapitull).

Formimi gjuhësor zë 31 orë. Janë kryesisht orë, në të cilat mësuesi shtjellon, në bashkëveprim me nxënësit, njohuri gramatikore dhe ushtrime gjuhësore gramatikore e leksikore (70% e tyre, që përbëjnë 22 orë mësimore, do të shërbejnë për trajtimin e strukturave të reja, kurse 30% e tyre, që përbëjnë 9 orë, do të shërbejnë për rimarrjen, përpunimin dhe përforsimin).

Orët e lira përbëjnë 10% të orëve totale ose 10 orë. Orët e lira shërbejnë për t'i lënë hapësira të nevojshme iniciativës dhe krijimtarisë së shkollës për të përmbushur sa më mirë nevojat dhe interesat e nxënës/it,-es.

Përpunimi i njohurive

Përpunimi i njohurive përmban:

- Përsëritjen brenda një kapitulli (konceptet themelore);
- Testimin e njohurive bazë.
- Integrimin e njohurive të reja të një kapitulli me njohuritë e kapitujve pararendës.
- Integrimin e njohurive të reja me njohuritë e lëndëve të tjera (Edhe pse ky integrim do të përshkojë zhvillimin e çdo ore mësimi, gjatë përpunimit i duhet kushtuar kohë e veçantë.).
- Përsëritjen vjetore (pavarësisht nga ndarja në kapituj, lënda duhet parë si një e tërë).
- Testimi vjetor (nuk është i detyruar).

Në orët mësimore, që i përkasin përpunimit të njohurive dhe aftësive, mësues/i,-ja zhvillon edhe tema me nismën e tij ose me kërkesën e vetë nxënësve. Këto tema mund të kenë pikënisjen nga ngjarje aktuale ose thjesht nga kureshtja e nxënësve.

Gjatë përpunimit të njohurive, duhet t'i kushtohet vëmendje dhe kohë e posaçme:

- Kultivimit të aftësive të përgjithshme, si p.sh., të komunikimit, të manaxhimit të informacionit, të zgjidhjeve problemore, të të menduarit kritik dhe krijues;
- kultivimit të aftësive të posaçme lëndore, si p.sh., të dëgjuarit, të lexuarit, të folurit, të shkruarit;
- formimit të qëndrimeve, si p.sh., qëndrimi etiko-social dhe ai gjatë punës në grupe të vogla nxënës/ish,-esh.

Gjatë përpunimit të njohurive, nxënësve duhet t'u jepet mundësia të punojnë detyra tematike nga jeta e përditshme, projekte kurrikulare etj.

Rishqyrtimi vjetor, i cili bën pjesë në përpunimin e lëndës, pikësynon të nxjerrë në pah dhe të përforcojë konceptet dhe metodat e kësaj lënde.

Programi i klasës së 12-të për nivelin fillestar orienton gjithë procesin e mësimdhënies/mësimnxënies së gjuhës spanjolle në nivelin A2.

Metoda dhe strategji të mësimdhënies/mësimnxënies

Mësuesi/-ja është i/e lirë të përdorë larmi metodash e strategjish të mësimdhënies/mësimnxënies për t'ua përshtatur nevojave të nxënësve në klasa të ndryshme. Ai/ajo i kombinon këto metoda gjatë procesit mësimor dhe i përshtat ato në bazë të zhvillimit në rritje të kompetencave gjuhësore dhe të zhvillimit të pavarësisë së nxënësit në vijueshmëri të këtij procesi.

Mësimdhënia ka në qendër të saj metodën komunikative, metoda me bazë detyrën, metoda funksionale dhe atë të situatave sa më afër jetës reale etj. Zhvillimi dhe përvetësimi i këtyre metodave gjatë mësimdhënies/mësimnxënies i bëjnë nxënësit të aftë të shprehen me shkrim dhe me gojë ndërmjet njëri-tjetrit dhe shokëve e shoqeve të tyre në vendet spanjishtfolëse. Metodat realizohen nëpërmjet strategjive dhe teknikave të ndryshme sipas aftësive gjuhësore (të dëgjuarit, të folurit, të lexuarit, të shkruarit), si:

Të dëgjuarit

Për të zhvilluar aftësinë e të dëgjuarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- Të mbajë shënime gjatë dëgjimit.
- Të klasifikojë çështjet që dëgjon.
- Të përqendrohet e të zbulojë detaje të thjeshta.
- Të hamendësojë çfarë flitet në magnetofon.
- Të bëjë lidhje mes asaj që dëgjon dhe materialit vizual.
- Të dëgjojë disa herë një tregim, një këngë etj., për të kuptuar idenë kryesore, duke u përqendruar në fjalët që njeh.
- Të përqendrohet te kërkesa e dëgjimit.
- Të vërë qëllime dhe objektiva për zhvillimin e aftësisë së dëgjimit.

Të folurit

Për të zhvilluar aftësinë e të folurit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- T'i kërkojë folësit të përsërisë çfarë tha, në rast moskuptimi.
- Të kërkojë ndihmën e bashkëfolësit, kur nuk di kuptimin e ndonjë fjale apo shprehjeje.
- Të përdorë pauza, gjeste etj., me qëllim që të fitojë kohë në gjetjen e fjalës së duhur.
- Të përsërisë një pjesë të asaj që thotë bashkëfolësi për t'u siguruar për kuptimin e mesazhit që përcillet.
- Të pyesë bashkëbiseduesin për të bërë të qartë atë që është thënë.
- Të bëjë bisedë të ndërsjellë me bashkëbiseduesin.

Të lexuarit

Për të zhvilluar aftësinë e të lexuarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- Të kërkojë të dhëna që e ndihmojnë për të parashikuar përmbajtjen e tekstit, si: figura, titulli i mësimit etj.
- Të lexojë tekstin dhe të hamendësojë kuptimin e fjalëve të panjohura.
- Të lexojë pyetjet rreth tekstit dhe të mendojë për përgjigjet e mundshme.
- Të gjejë në tekst përgjigjet e pyetjeve, duke iu rikthyer disa herë leximit.
- Të lexojë tekstin dhe të nxjerrë kuptimin kryesor.

Të shkruarit

Për të zhvilluar aftësinë e të shkruarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- Të mbajë shënime për informacionin që i duhet të përfshijë në detyrën e caktuar.
- Të planifikojë paragrafët, duke shkruar idenë kryesore të secilit paragraf.
- Të plotësojë paragrafët me informacion mbështetës, si: shembuj, sqarime etj.
- Të kontrollojë lidhjen logjike të paragrafëve, duke përdorur lidhëzat përkatëse.
- Të këmbëjë punën e tij/saj më atë të shokut/shoqes.

C. Parime për zbatimin e programit

Vendosja e nxënës/it,-es në qendër të vëmendjes

Programi merr parasysh nxënës/in,-en, njohuritë e tij/saj, aftësitë e grupmoshës, interesat, talentin dhe përvojat vetjake. Kjo reflektohet, së pari, në përzgjedhjen e temave që trajtohen, së dyti, në përdorimin e strategjive që e nxisin nxënësin të veprojë me gjuhën, së treti, në përfshirjen e tij/saj në vlerësimin dhe vetëvlerësimin e dijeve të përfutuara.

Krijimi i mjedisit të të nxënës

Krijimi i një mjedisi shkollor fizik, emocional, sfidues dhe jofrenues për procesin mësimor, ku nxënës/i,-ja ndihet i/e sigurt, mundëson një mësimdhënie/mësimnxënie, që plotëson ndjeshëm nevojat dhe objektivat e përcaktuar më parë.

Organizimi i klasës

Mësuesi përdor mënyra të ndryshme të organizimit të klasës që krijojnë e ruajnë një mjedis mbështetës dhe rrisin motivimin e nxënësve. Organizimi i mësimit mundëson punën në grupe dhe nxit lirshmërinë e nxënësve. Atyre u krijohen mundësi apo lehtësi për të eksploruar në gjuhë, për të eksperimentuar në të, për ta përdorur atë në përputhje me nevojat e tyre. Atmosfera e klasës është mbështetje dhe respekt për përgjigjen e nxënës/it,-es si nga mësues/i,-ja, ashtu dhe nga nxënësit e tjerë. Nxënës/i,-ja, ndërkohë, mëson edhe nga shokët dhe shoqet e tij/saj. Herë pas here, nxënës/i,-ja punon në mënyrë të pavarur, duke menduar vetë për zgjidhjen e një problemi.

Të mësuarit bashkëveprues

Nxënësit, gjatë orëve të gjuhës së huaj, shpesh nxiten të punojnë së bashku. Detyrat e përbashkëta u sigurojnë nxënësve më shumë kohë për të folur me njëri-tjetrin, ndihmojnë të folurit e rrjedhshëm dhe zhvillojnë shkathtësi sociale. Njëherazi edhe shkalla e zotërimit të gjuhës rritet. Puna në grupe ndihmon, gjithashtu, në shoqërizimin e nxënësve, i bën ata bashkëveprues me njëri-tjetrin dhe me mësuesit, nxit tolerancën ndaj mendimit të tjetrit, si dhe ndikon në përdorimin e formave demokratike për të ndarë punën dhe përgjegjësitë.

Përdorimi i gjuhës në klasë

Gjuha spanjolle është mbizotëruese gjatë orës së mësimt. Mësues/i,-ja, që është nxitës/i,-ja dhe mbështetës/i,-ja kryesor/e i/e përdorimit të gjuhës spanjolle në klasë, minimizon në maksimum përdorimin e gjuhës amtare.

Të mësuarit e gramatikës

Nevojat e veçanta për komunikim mbështeten në gramatikën komunikuese. Nxënësit mësojnë gramatikën në shërbim të komunikimit. Në këtë nivel jepet një sasi e vogël rregullash gramatikore për t'u mësuar, gjithmonë në mënyrë të tillë që nxënësit të përdorin format gramatikore për qëllime komunikimi. Gramatika jepet dhe mësohet në mënyrë induktive nëpërmjet materialeve autentike. Nxënësit, gjatë gjithë procesit të nxënies, ekspozohen ndaj dukurive të reja gramatikore.

Korrigjimi i gabimeve

Gabimet duhet të qortohen, por kjo në kohën dhe në vendin e duhur. Vërejtjet, këshillat dhe korrigjimet e mësues/it,-es, të shokëve ose shoqeve dhe të vetë nxënës/it,-es

ndihmojnë për të nxitur vetëbesimin dhe respektin për veten. Qortimi pa kriter mund të çojë në frenimin e iniciativës, heqjen e dëshirës për të folur, çmotivimin, madje mund të rrezikojë dhe ecurinë e mëtejshme të mësimi. Mësues/i,-ja ndërhyjnë me takt dhe, duke përdorur forma të larmishme, qorton më shpesh kur nxënës/it,-et praktikojnë strukturat gramatikore dhe, më rrallë, kur nxënës/it,-et janë duke punuar në grup, kur janë duke debatuar apo duke diskutuar për tema të ndryshme.

Puna e diferencuar me nxënësit

Me qëllim që metodat e mësimdhënies/mësimnxënies dhe parimet e strategjitë, mbi të cilat realizohen këto metoda, të kenë arritje sipas standardeve të përcaktuara, mësuesi planifikon punën e diferencuar me nxënësit.

Niveli i formimit të aftësive të nxënësve, që i nënshtrohen programit të gjuhës spanjolle të klasës së 12-të nuk është i njëjtë për të gjithë nxënësit. Arritja e rezultateve të kërkuara nga programi për të gjithë nxënësit kërkon që mësues/i,-ja të marrë parasysh nivelet e ndryshme që ekzistojnë në klasë. Kjo gjë ndodh për arsye objektive ose subjektive. Prandaj mësuesi planifikon punën e tij të diferencuar lidhur me metodat e mësimdhënies, me ecurinë e nxënësve gjatë gjithë procesit mësimor, si dhe me format e ndryshme të vlerësimit.

Mësuesi njihet mirë, që në fillim, me përbërjen e klasës së tij dhe me problemet që kanë nxënësit. Mësuesit kanë të bëjnë me adoleshentë dhe, për këtë arsye, ata ndeshen dhe me shumë probleme të moshës së tyre, si: temperament impulsiv, të ashpër në komunikim, ndonjëherë agresiv, dorëzim para një detyre të dhënë etj.

Me qëllim që t'i tërheqë të gjithë nxënësit në mësim, mësues/i,-ja duhet të përdorë disa *teknika*, si:

- Të ketë vullnetin dhe dëshirën për t'i dëgjuar dhe për t'u dhënë përgjigje nxënësve;
- të ndjekë klasën në çdo hap, brenda dhe jashtë saj;
- të ndajë përgjegjësitë, atje dhe atëherë kur duhet, për çështje vendimmarrjeje, detyra shtëpie apo klase, detyra me shkrim etj.;
- të japë vazhdimisht përshkrime të punës së nxënësve;
- të kërkojë prej nxënësve vlerësime të punës së tij/saj, me qëllim që të reflektojë ndaj dobësive.

Nxënësit kanë nevojë për një siguri profesionale dhe njerëzore në klasë, prandaj mësues/i,-ja përdor metoda të larmishme dhe gjithëpërfshirëse demokratike, duke siguruar një mjedis të rregullt brenda normave dhe rregullave të shkollës.

7. VLERËSIMI

Vlerësimi i nxënës/it,-es përshkon gjithë procesin mësimor dhe shërben për përmirësimin e këtij procesi. Vlerësimi i nxënës/it,-es nuk ka për qëllim të vetëm vendosjen e notës dhe as nuk përfundon me vendosjen e saj.

Vlerësimi mbështetet tërësisht në objektivat e programit lëndor dhe mësuesi nuk ka të drejtë të vlerësojë nxënësit për ata objektiva të arritjes, që nuk përshkruhen në program.

Objektiv i vlerësimit nuk janë vetëm njohuritë dhe aftësitë, por edhe qëndrimet e nxënësve, si qëndrimet etiko-sociale, në përgjithësi, dhe ato të bashkëpunimit me të tjerët, në veçanti. Vlerësimi i nxënës/it,-es duhet të jetë objektiv dhe i matshëm. Asgjë nuk është më nxitës sesa suksesi i arritur, duke u përballur me gjendjen reale në të cilën ndodhet një nxënës/e.

Mësues/i,-ja monitoron dhe vlerëson detyrat, duke përcaktuar objektiva të qartë.

Mësues/i,-ja përdor vetë dhe ndihmon edhe nxënësit që të përdorin larmi mënyrash vlerësimi.

Vlerësimi mund të organizohet në disa forma:

Vlerësimi i dijeve (ose i niveleve), ku përfshihet vlerësimi i objektivave specifike. Ky vlerësim ka lidhje me atë që është mësuar gjatë një jave, një muaji ose një semestri, pra me punën që është bërë me tekstin dhe me programin. Vlerësimi i dijes është i bazuar në orën e mësimit. Kështu ai i përgjigjet një vështrimi të brendshëm.

Vlerësimi i kapaciteteve (ose i zbatimit të aftësive ose i performancës), që është vlerësimi i asaj që nxënësit mund të bëjnë ose dinë në raport me zbatimin e saj në jetën e përditshme. Ky lloj vlerësimi është pozitiv për faktin se është më afër përvojës së nxënës/it,-es dhe i lejon secilit të pozicionohet aty ku e meriton, pasi rezultatet janë më se të dukshme.

Vlerësimi mund të bëhet individual ose në grup, në klasë ose jashtë saj. Nxënës/i,-ja vlerësohet me notë, ndërsa demonstroi arritjet e tij/saj me gojë, me shkrim, ose nëpërmjet veprimtarish e produktesh të tjera, si: eksperimenton, bën një projekt, prodhon një maket etj.

Vlerësimi me shkrim dhe me gojë klasifikohet në:

Vlerësim formues, me anë të të cilit merret informacion rreth asaj që është arritur nga nxënës/i,-ja në formimin e tij/saj gjuhësor, në përputhje me objektivat e caktuara.

Vlerësim diagnostikues, i cili bëhet në mënyrë të vazhdueshme, për të marrë informacion rreth përgatitjes ditore dhe përvetësimit të materialit gjuhësor të dhënë më parë. Ai, gjithashtu, jep informacion për efektivitetin e të nxënësit dhe ndihmon në ecurinë e mëtejshme të mësimdhënies/mësimnxënies.

Vlerësim i planifikuar, mbi bazën e realizimit të objektivave të kapitujve, pra në bazë kapitulli. Ky vlerësim bëhet me notë dhe realizohet në fund të çdo mësimi përsëritës.

Vlerësim motivues, i cili ndihmon për të nxitur dëshirën e nxënës/it,-es për mësimin e gjuhës spanjolle. Ky vlerësim është i vazhdueshëm dhe gjatë gjithë procesit mësimor.

Vlerësim përfundimtar, që është vlerësim me notë e që finalizon arritjet e objektivave të kapitujve për këtë grupmoshë.

Vlerësimi me notë, i grupit në tërësi dhe i secilit nxënës në veçanti.

Mësuesi nuk është i detyruar të vlerësojë me notë nxënësit dhe të vendosë nota në regjistër për secilën orë mësimore. Si rregull, nxënësit dhe mësuesit duhet të bashkëbisedojnë lirshëm, si partnerë, rreth përvetësimit të njohurive të fituara nga orët e kaluara dhe rreth mirëkryerjes së detyrave jashtë klase.

Herë pas here, mësuesi duhet të vlerësojë me notë, duke ua bërë të qartë nxënësve, që në fillim, qëllimin e vlerësimit dhe kriteret e tij.

Vlerësimi me shkrim shërben për aftësimin në komunikimin me shkrim dhe mund të realizohet jo vetëm me laps e letër, por edhe në rrugë elektronike.

Mësuesi vlerëson nxënës/in,-en me notë për parashtrimet me shkrim në provimet periodike me shkrim dhe në prezantimet me shkrim të punimeve të tij/saj, të realizuara vetë ose në grup.

Mësuesi planifikon provime periodike me shkrim për blloqe të gjera orësh mësimore, që përbëhen nga një a disa kapituj, të cilët i bashkojnë objektiva të ndërlidhur të të nxënës. Në përshtatje me qëllimin e vlerësimit me shkrim, mësuesi përdor lloje të ndryshme testesh, që nga testet disaminutëshe për një objektiv të veçantë të të nxënës, deri tek ato njëorëshe, teste me alternativë ose zhvillim, detyra tematike, projekte kurrikulare etj.

Një formë e parashtrimit me shkrim nga nxënësit është dhe provimi përfundimtar.

Vetëvlerësimi

Vetëvlerësimi është një tjetër element i rëndësishëm i vlerësimit në mësimin e gjuhës spanjolle, ku secili jep gjykimin për zotësinë e vet. Vetëvlerësimi është një plotësues i domosdoshëm i vlerësimit nga mësuesi dhe nga provimet. Vetëvlerësimi ka efekt, kur ai u referohet normave dhe kapacitetit që korniza e gjuhëve parashtron për grupmoshën dhe kur ky vlerësim është i lidhur me një përvojë të veçantë, që mund të jetë ajo e kalimit të testeve. Vënia e synimeve të qarta në program mundëson vetëvlerësimin në vazhdimësi.

Nxënësit vlerësojnë punën e tyre në çifte. Më pas, mësues/i,-ja dhe nxënësit bëjnë komentin përfundimtar.

Nxënësit vlerësojnë punën e njëri-tjetrit në grupe, duke marrë role të ndryshme, madje dhe pa nevojën e ndihmës së mësuesit.

Nxënës/i,-ja mban shënime arrijtjet e tij/saj, duke përdorur edhe gjuhën amtare.

Mësues/i,-ja bisedon me nxënës/in,-en individualisht dhe i tregon arrijtjet.

Interesi më i madh i vetëvlerësimit qëndron në faktin se ai është faktor motivimi dhe ndërgjegjësimi. Ai i ndihmon nxënësit të njohin pikat e tyre të forta dhe të dobëta dhe kështu të organizojnë më mirë të nxënësit e tyre. Nga vetëvlerësimi përfiton si nxënës/i,-ja, ashtu edhe mësues/i,-ja.